

свідком поза салою суду та письмово чи в інший спосіб зафіксовані (ці заяви може бути представлено як докази за умови, що свідок у суді підтвердить їх достовірність); заяви третіх осіб, які можуть викрити їх у вчиненні протиправного діяння; документи, записи, свідоцтва тощо [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія /

О. Ю. Татаров. - Донецьк : Промінь, 2012. - 640 с.

2. Правова доктрина України : у 5 т. / [В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. С. Батиргарєєва та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. - Харків : Право, 2005-2013. - Т. 5 :

Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку. - 2013. - 1240 с.

3. Carmen Rolando V. del. Criminal Procedure: Law and Practice. - [2nd ed.]. / Rolando V. del Carmen. - Pacific Grove, California: Brooks/Cole publ, 1991. - 483 p.

Колб Олександр Григорович - професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Ремега Вероніка Володимирівна - діловод юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИКА ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Учені давно намагаються привернути увагу суспільства і наукової спільноти до проблеми належного вивчення перевіреного століттями зарубіжного досвіду стосовно нагальних питань у той час коли інтеграція України у європейські структури потребує поступового зближення норм національного і європейського права [1, с. 4]. До того ж,

порівняльне правознавство надає можливість оцінити стан розвитку національної правової системи порівняно зі світовими тенденціями у розвитку права, а також дозволяє виявити спільні риси, особливості, взаємовпливи, тенденції та закономірності розвитку законодавства різних країн в умовах інтеграційних процесів, які відбуваються на міжнародній арені [1, с. 6].

Зазначені теоретико-методологічні підходи повною мірою відповідають змісту питань, пов'язаних із вивченням позитивного зарубіжного досвіду розслідування злочинів, учинених у виправних колоніях.

З урахуванням досліджуваної проблеми цікавими є законодавчі підходи колишніх республік СРСР. Так, у ст. 115 Кримінально-процесуального кодексу (КПК) Республіки Казахстан, ст. 124 КПК Республіки Туркменістан фактично збереглася радянська модель доказів у кримінальному процесі.

У ст. 72 КПК Республіки Таджикистан, у ст. 93 КПК Республіка Молдова зазначено, що видами (джерелами) доказів є таємні записи, прослухані та зафіксовані телефонні розмови, електронні, відео- й аудіо спостереження, науково-технічні і судово-медичні висновки [2, с. 656], що в умовах реалізації вимог ст. 103, 104 Кримінально-виконавчого кодексу України (застосування технічних засобів охорони та нагляду, а також здійснення оперативно-розшукової діяльності) можна вважати «ідеальними доказами» у кримінальному провадженні за фактом учинення особою злочину у виправній колонії.

Не менш важливим аспектом постає юридична практика інших держав. Так, згідно зі ст. 20 КПК Литовської Республіки та КПК Грузії, доказами в суді є фактичні дані й інформація, подані в установленому порядку, які підтверджують або спростовують важливі для справи обставини [2, с. 656]. Водночас у КПК Естонської Республіки відсутнє визначення поняття «доказ», а лише наведено перелік видів доказів [2, с. 656]. Відповідно до вимог з КПК ФРН (§314), апеляційну скаргу можна подати як у письмовому вигляді, так і усно із занесенням до протоколу судового засідання. Якщо скаржника у цей момент тримають під вартою, зокрема у виправній колонії, то він має право подати усну апеляцію через занесення її до протоколу відповідного дільничного судді за місцем утримання (§299 КПК ФРН) [2, с. 621].

Як зазначає О. Ю. Татаров, аналіз законодавства країн колишнього СРСР дає змогу стверджувати, що джерела їх кримінально-процесуального права не обмежуються лише нормами КПК. До них об'єктивно можна зарахувати положення Конституції, рішення судових органів, міжнародні договори тощо [3, с. 557]. Це важливо, тому що у виправних колоніях України відбувають покарання й іноземці, яких засудили за вчинення продовжуваних злочинів, розслідування за якими здійснюють згідно зі спеціальною процедурою, передбаченою главою 43 КПК України «Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій». До джерел кримінально-процесуального права в Республіці Казахстан належать: Конституція, норми КПК, міжнародні договори, інші зобов'язання цієї держави, а також постанови Конституційного та Верховного судів. Частиною 2 ст. 1 КПК України визначено, що кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших законів України.

Джерелом кримінально-процесуального законодавства Латвії, як це передбачено змістом ст. 1 КПК Латвії, є лише цей Кодекс.

Згідно зі ст. 2 КПК Республіки Молдова, до таких джерел зараховано Конституцію Республіки Молдова, міжнародні акти, однією із сторін в яких є Молдова. У ст. 1 КПК Російської Федерації визначено, що джерелом кримінально-процесуального законодавства є цей Кодекс, який ґрунтується на Конституції Російської Федерації [3, с. 557].

Якщо узагальнити усі запропоновані науковцями колишніх республік СРСР концепції реформування органів досудового розслідування, то можна виокремити наступні напрями у цьому контексті:

- 1) залишити слідчі підрозділи у складі державних органів, де вони нині функціонують;
- 2) передати всі слідчі апарати органам прокуратури;
- 3) зосередити розслідування всіх злочинів у слідчому апараті правоохоронних органів;
- 4) створити слідчий апарат в органах юстиції;

5) забезпечити виконання функції досудового розслідування органами судової влади тощо [4, с. 6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації : монографія / М. І. Хавронюк. - Київ : Істина, 2005. - 264 с.

2. Правова доктрина України : у 5 т. - Харків : Право, 2013. - Т. 5 : Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / [В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. С. Батиргарєєва та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. - 1240 с.

3. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія / О. Ю. Татаров. - Донецьк: Промінь, 2012. - 640 с.

4. Фаринник В. І. Реформування кримінального судочинства: слідчі підрозділи залишаються «за кадром» / В. І. Фаринник, Л. Д. Удалова, Д. О. Савицький // Юридичний вісник України. - 2010.- № 43. - С. 3-12.

Комаринська Юлія Борисівна -
завідувач кафедри криміналістичних
експертиз Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент;

Гавриш Ірина Сергіївна - курсант 4-го
курсу навчально-наукового інституту
№ 1 Національної академії внутрішніх
справ

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИБУХАМИ

Попри наявність значної кількості наукових розробок щодо впровадження в практичну діяльність правоохоронних органів прогресивних методик розслідування кримінальних правопорушень, подальшого ґрунтовного вивчення потребує криміналістичне забезпечення кримінальних проваджень,